

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Історичний факультет

Кафедра етнології та краєзнавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана
з навчальної роботи

« 21 » 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Європейські впливи на українське мистецтво (XVI – початок XX ст.)
для студентів**

галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	032 Історія та археологія
освітній рівень	перший (бакалаврський)
спеціалізація	краєзнавство, екскурсознавство та історико-культурний туризм
вид дисципліни	вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	4
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: Кузіна Наталія Вікторівна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри етнології та краєзнавства

Пролонговано: на 2022/2023 н.р. 2022 р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 2023/2024 н.р. 2023 р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2021

Розробник: Кузіна Наталія Вікторівна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри етнології та краєзнавства

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри етнології та краєзнавства

_____ (Капелюшний В.П.)

(підпис)

Протокол № 13 від « 30 » 06 2021 р.

Схвалено науково - методичною комісією історичного факультету

Протокол від « 26 » 06 2021 року № 7

Голова науково-методичної комісії _____ (Терес Н.В.)

(підпис)

ВСТУП

1. Мета дисципліни – сформувати розуміння цілісного розгляду української культури у європейському і світовому контексті на рівні синтезу наукових знань, ознайомити студентів із історією європейської культури від XVI століття до початку XX століття, показати розвиток мистецтва в культурі окремих країн Європи та його взаємовплив на розвиток української культури.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* теоретичні та методологічні основи наукових підходів до аналізу європейського культурного розвитку; понятійно-категоріальний апарат і методи історико-культурного аналізу феномену європейської культури і мистецтва; роль мистецтва та народної художньої творчості у формуванні національної культури Європи та її впливу на розвиток української культури.

2. *Вміти* аналізувати розвиток мистецтва в культурі окремих епох, країн Європи; показати європейське мистецтво як феномен художньої культури в розмаїтті його проявів; реконструювати історичний процес становлення та розвитку європейської культури та мистецтва; розглядати європейське мистецтво як чинник національної самоідентифікації та культурної єдності людства.

3. Володіти елементарними навичками джерельної критики, історичного аналізу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Вивчаються теоретичні основи аналізу культури та закономірності розвитку художньої культури; історичні закономірності європейської культури, розглядаються основні етапи формування української культури та фактори, що впливали на цей процес, зокрема, зв'язок з подіями у житті Європи від XVI століття до початку XX століття.

4. Завдання (навчальні цілі): розвиток аналітичних здібностей студентів у порівнянні європейської та української культур. У результаті вивчення курсу студенти повинні *засвоїти* елементи науково-дослідної роботи, *вміти* визначати взаємовплив та специфіку розвитку європейської культури і мистецтва як визначального чинника сучасної цивілізації, набути навички роботи з науковою літературою та джерелами, їх застосування в оцінці культурних явищ.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	<i>Знати</i> термінологічно-понятійний апарат з історії європейського культурного розвитку	лекція, робота	самостійна контрольна робота 1 (тест)	15%
1.2	<i>Знати</i> основні етапи формування української матеріальної культури та цивілізаційного впливу європейської культури на неї	лекція, робота	самостійна контрольна робота 2 (тест)	7%
1.3	<i>Знати</i> історичні закономірності розвитку європейської культури	лекція, робота	самостійна контрольна робота 2 (тест)	8%
2.1	<i>Вміти</i> характеризувати (визначати риси, які характерні і властиві) основні етапи формування української культури та фактори,	лекція, робота	самостійна Реферат	15%

	що впливали на цей процес				
2.2	Вміти визначати і оцінювати внесок українців у формування сучасного стану європейської культури.	лекція, робота	самостійна	Реферат	15%
2.3.	Вміти здійснювати порівняльний аналіз явищ української та європейської культур	лекція, робота	самостійна	залік	20%
2.4	Вміти з'ясувати причини, передумови, простежувати хід та основні чинники еволюції української культури	лекція, робота	самостійна	залік	20%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін які не входять до блоків спеціалізації)

ПРН (назва)	РНД (код)						
	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	2.4
ПРН 1. Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний період або проблему (в тому числі з краєзнавства, історико-культурного туризму та екскурсійної справи).	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 2. Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 6. Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 8. Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії (в тому числі краєзнавства, ексурсознавства та історико-культурного туризму), презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 9. Мати навички організації практичного вирішення питань історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України.	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 10. Застосовувати сучасні методики у процесі популяризації історії та археології (зокрема, краєзнавства та історико-культурного туризму), а також здійсненні різних видів педагогічної діяльності.	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 12. Здійснювати комунікацію з професійних питань з представниками наукових, громадських,	+	+	+	+	+	+	+

релігійних і національно-культурних організацій і спільнот.							
ПРН 17. Вміти розробляти екскурсії та тури історико-культурного спрямування	+	+	+	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота з тем ЗМ1 (тест): РН 1.3. – 10 балів/5 балів*.
2. Контрольна робота з тем ЗМ2 (тест): РН 1.5. – 10 балів/ 5 балів.
3. Індивідуальне завдання 1: РН 1.1. – 20 балів/ 10 балів.
4. Індивідуальне завдання 2: РН 1.6. – 20 балів/ 10 балів.
5. Підсумкова контрольна робота Р.Н. 2.1, 2.2. – 40 балів/ 20 балів.

* максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- підсумкове оцінювання: залік.

7.2 Організація оцінювання:

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані за модульні контрольні роботи (у формі тестування); бали, отримані за виконання індивідуальних завдань; а також бали, які отримані за підсумкову контрольну роботу).

Зміст курсу поділений на 2 змістових модулі. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1–5, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 6–10.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою.

Змістовий модуль 1 <i>Методологія та напрями досліджень розвитку культури до XVI століття.</i>		Змістовий модуль 2 <i>Мистецтво як відображення нового світосприйняття</i>		Підсумковий контрольна робота / Залік
30 залікових балів (максимум)		30 залікових балів (максимум)		40 балів (максимум)
Самостійна робота (виконання індивідуального завдання)	Модульний контроль	Самостійна робота (виконання індивідуального завдання)	Модульний контроль	
20 (максимум)	10 (максимум)	20 (максимум)	10 (максимум)	

Предметом самостійної роботи студентів є опрацювання ними як окремих тем, так і деяких розділів тем програми курсу. Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється викладачем, як і оцінювання індивідуальних завдань (реферат, презентація), модульних контрольних робіт, підсумкової контрольної роботи.

Виконані індивідуальні завдання (реферат, презентація) студент подає викладачеві не пізніше ніж за два тижні до проведення модульного контролю з відповідного Змістового модулю, зокрема, **Індивідуальне завдання 1** (орієнтовно до 15 березня) і **Індивідуальне завдання 2** (орієнтовно до 15 травня).

Критерії оцінки **Індивідуального завдання 1 (реферат)**:

- глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція 19-20 балів;
- обґрунтоване розкриття проблеми 17-18 балів;
- тема розкрита неповно 15-16 балів;
- реферат суто компілятивного рівня 13-14 бали;
- розкритий лише окремий аспект 11-12 бали.

Теми рефератів викладач пропонує студентам на першій вступній лекції (орієнтовно перша декада лютого).

Критерії оцінки **Індивідуального завдання 2 (презентація)**:

1. глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція 19-20 балів;
2. обґрунтоване розкриття проблеми 17-18 балів;
3. тема розкрита неповністю, обмежена джерельна база та обґрунтування 15-16 балів;
4. робота переважно компілятивного рівня 13-14 бали;
5. розкритий лише один окремий аспект теми 11-12 бали.

Тематику презентацій викладач пропонує студентам на першій вступній лекції (орієнтовно перша декада лютого).

Після завершення відповідно Змістового модулю 1 і Змістового модулю 2 проводяться **модульні контрольні роботи (МК)**, зокрема, **Контрольна робота ЗМ1** (квітень) і **Контрольна робота ЗМ2** (травень).

Участь студентів в контрольних заходах обов'язкова. МК проводиться у письмовій тестовій формі. Тест містить 20 тестових завдань, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 0,5 бала. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за МК – 10 балів. Студент, який не виконав вимоги по самостійній роботі, не допускається до складання МК, і даний модуль йому не зараховується.

На останній лекції з дисципліни проводиться **підсумкова контрольна робота** (4 завдання).

Критерії оцінювання підсумкової контрольної роботи (від 1 до 10 балів за одне завдання)

- Відповідь повна, подане власне бачення проблеми 10 балів;
- Відповідь повна, подане власне бачення проблеми та 9 балів;
- Зроблені ґрунтовні висновки, проте наявні окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу 8 балів;
- Відповідь відображає знання фактичного матеріалу 6-7 балів;
- Допущені окремі помилки 4-5 балів;
- Відповідь фрагментарна, відображені лише окремі аспекти проблеми 2-3 балів;
- Відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі 1 бал.
- Відповідь містить значні помилки елементарного рівня

Бали, які отримані студентом на підсумковій контрольній роботі, додаються до балів набраних студентом за результатами семестрового оцінювання (модульні контрольні роботи, реферат, есе).

Умовою допуску до підсумкової контрольної роботи (заліку) є отримання студентом під

час семестрового оцінювання не менше ніж 40 балів (*критично-розрахунковий мінімум*). При цьому обов'язковим є успішне складання модульних контрольних робіт та виконання індивідуальних робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. **Рекомендований мінімум** для допуску до підсумкової контрольної роботи (заліку) – **48 балів**.

При простому розрахунку отримаємо:

	Семестрова кількість балів	ПКР (підсумкова контрольна робота) /залік	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	<i>48</i>	<i>12</i>	<i>60</i>
Максимум	60	40	100

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів. Студент, який набрав суму балів **менше** встановленого мінімуму залікових балів (60) має право, за погодженням з викладачем, не виконувати підсумкову контрольну роботу. У випадку, коли студент має бажання збільшити кількість балів (але не більше ніж до 100) він складає залік.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		Лекції	самостійна робота
<i>Розділ 1. Методологія та напрями досліджень розвитку культури до XVI століття.</i>			
1.	Вступ. Тема 1. Складові формування європейської культури. Виникнення мистецтва як унікального механізму культурної еволюції.	4	2
2.	Тема 2. Культура як етнорозрізнавальна ознака. Антропоцентризм української культури і цивілізації.	2	2
3.	Тема 3. Культурні зв'язки України-Русі з Європою. Українська культура і візантійська спадщина.	4	2
4.	Тема 4. Розвиток культури на західноукраїнських землях у складі Польсько-Литовської держави.	4	2
5.	Тема 5. Ренесанс – нова доба європейської культури та цивілізаційний вектор українського гуманізму.	4	2
6.	<i>Реферат з тем ЗМ1</i>	-	10
7.	<i>Контрольна робота з тем ЗМ1</i>	2	6
<i>Розділ 2. Мистецтво як відображення нового світосприйняття.</i>			
8.	Тема 6. Вплив Реформації та релігійних процесів в Україні на формування української культури XVI- XVII ст.	2	2
9.	Тема 7. Бароко у Європі – нова ідеологія мистецтва. Феномен українського бароко як прояв самобутності козацької України епохи Просвітництва.	4	2
10.	Тема 8. Світоглядні засади та головні напрями розвитку європейської культури першої половини XIX ст. та їх вплив на національно-культурне відродження України.	4	2
11.	Тема 9. Українська культура другої половини XIX ст. Європейські напрями в українському живописі.	4	2
12.	Тема 10. Модернізм як культурний феномен XX ст. Зародження і розвиток концепції національного мистецтва України на початку XX ст.	4	2
13.	<i>Реферат з тем ЗМ2</i>	-	10
14.	<i>Контрольна робота з тем ЗМ2</i>	2	4
	ВСЬОГО	40	50

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – 40 год.

Самостійна робота – 50 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

1. Історія українського мистецтва /Г.Скрипник. У п'яти томах. Київ: ІМФЕ ім. М.Рильського. 2006-2008.
2. Історія Української культури: у 5 т. Київ: Наукова думка, 2001-2013.
3. Калакура Я.С. Українська культура: цивілізаційний вимір / Я.С. Калакура, О.О. Рафальський, М.Ф. Юрій. К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2015. 496 с.
4. Колесник І.І. Українська історіографія (XVIII – поч. ХХ ст.). Київ: Генеза, 2000. 256 с.
5. Культурологія: українська та зарубіжна культура: Навч. посіб. / М.М.Закович, І.А.Зязюн, О.Л.Шевнюк та ін.; За ред. М.М.Заковича. 5-те вид., стер. К.: Знання, 2010. 589 с.
6. Любащенко В. Реформація і протестантизм: український контекст: зб. наук. ст. К.: Саміт-Книга, 2017. 483 с.
7. Кузіна Н.В. Вплив європейської культури на українське мистецтво: навчально-методичний комплекс.К.: ЦП «Компринт», 2014.
8. Рафальський О.О. Україна як цивілізаційний феномен. Київ: Бланк-Прес, 2010, 256 с.
9. Степовик Д.В. Українська гравюра бароко. К: ТОВ «Видавництво «Кліо», 2013. 495 с.
10. Степовик Д. Історія української ікони Х – ХХ ст. 3-тє вид., стереотип. К.: Либідь, 2008. 440 с.; іл.
11. Українська людина в європейському світі: виміри ідентичності: навч. посібник / кол. авторів; за ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С. Смовженко, д-ра філос. наук, проф. З.Е. Скринник. Київ: УБС НБУ, 2015. 609 с.
12. Україна найдавнішого часу – XVIII ст.: цивілізаційний контекст пізнання / М.Ф. Юрій, Л.М. Алексієвець, Я.С. Калакура, О.А.Удод. Тернопіль: Астон, 2012. Кн.1. 700 с.
13. Шульгіна В., Яковлев О. Інтерпретація теорії культури, мистецтва і освіти в сучасній українській науці. (2005 – 2012 рр.). Київ: НАКККіМ, 2012. 228 с.
14. Шейко В.М. Культура України в глобалізаційно-цивілізаційному вимірі (історико-методологічні аспекти). К.: ІК НАМУ, 2011. 624 с.

Додаткова:

1. Данченко М.Л. Український патріотичний наратив у XVIII столітті – перехід від українського бароко до російського класицизму // Магістеріум Національний університет “Кієво-Могилянська академія”. Культурологія. Вип.68. К., 2017. С. 36-40.
2. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст. – К., 1993.
3. Історія української культури: збірн. матеріалів і документів / За ред. С.М. Клапчука, В.Ф. Остафійчука. К.: Вища школа, 2000.
4. Історія світової культури: Навч. посіб. / Кер.авт. колективу Л.Т. Левчук. К., 1994.
5. Колесник І.І. Українська культура та історіографія: історія ментальностей // Укр. істор. журн., 2002. - №1. С. 26-37.
6. Лямпрехт О.В. Багатомовність як прикметна риса літератури українського бароко // Наукові записки ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2016. Вип. 2 (84). С. 48 -61.
7. Передрієнко В.А. Бароко в контексті стильового розвитку староукраїнської літературної мови другої половини XVI-XVIII ст. // Магістеріум. Мовознавчі студії . Вип. 57. 2014. С. 79-84.

8. Соболь В. Літопис Самійла Величка як явище українського бароко. Донецьк: Часопис, 1996. С. 226-308.
9. Попович М.В. Нарис історії культури України. К., 1994.
10. Семчишин М. Тисяча років української культури (Історичний огляд культурного процесу). Нью-Йорк, 1985.
11. Цветков О.П. Культура і релігія. Київ: Академкнига, 2011. 192 с.